

Onderwerp 1

Bijen

a) wetenschappelijke artikelen, inhoudelijk

Waarom trekt het Ctgb geen toelatingen in op basis van alle nieuwe artikelen/publicaties die aantonen dat neonicotinoiden schadelijke effecten hebben op bijen?

- Ctgb neemt openbare literatuur in beschouwing bij opstellen beoordeling
- Ctgb volgt de wetenschappelijke ontwikkelingen en grijpt indien nodig in, in lopende toelatingen
- De nieuwe artikelen rechtvaardigen ingrijpen in lopende toelatingen niet
- De UK deelt deze mening getuige hun statement van 13/09/2012 (<http://www.defra.gov.uk/publications/files/pb13818-neonicotinoid-bees-20120918.pdf>)

Studie Alaux et al. 2010¹ en Pettis et al. 2012² (Imidacloprid en Nosema)

Studies suggereren dat voor individuele bijen blootstelling aan imidacloprid Nosemainfectie kan verhogen. Waarom trekt het Ctgb de toelating van deze middelen niet in?

- Relevantie voor het bijenvolk is onduidelijk want:
 - 1) Studieomstandigheden niet relevant voor de veldsituatie (blootstelling in lab)
 - 2) In een van de studies werd op volkniveau geen verhoogde Nosemabesmetting gevonden ondanks eerdere blootstelling aan imidacloprid
- De relatie tussen imidacloprid en Nosema dient in meer realistische omstandigheden onderzocht te worden

¹ Alaux C, Brunet J-L, Dussaubat C, Mondet F, Tchamitchan S, Cousin M, Brillard J, Baldy A, Belzunces LP & LeConte Y, 2010. Interactions between Nosema microspores and a neonicotinoid weaken honeybees (*Apis mellifera*). *Environm. Microbiology* 12(3),774-782

² Jeffery S. Pettis, Dennis van Engelsdorp, Josephine Johnson & Galen Dively, Pesticide exposure in honey bees results in increased levels of the gut pathogen Nosema, *Naturwissenschaften* (2012) 99:153–158

Science artikelen van Whitehorn et al. en Henry et al.; 29 maart 2012

Welk licht werpt dit nieuwe onderzoek op de beoordeling van neonicotinoiden zoals door het Ctgb uitgevoerd? Heeft het Ctgb iets over het hoofd gezien in haar beoordeling tot nu toe? Waarom verbiedt het Ctgb de middelen op basis van imidacloprid en thiamethoxam niet op basis van deze studies?

- Ctgb heeft de relevantie van de nieuwe artikelen voor de Nederlandse toelatingssituatie bekeken en geconcludeerd dat de geteste doseringen hoger zijn dan de verwachte blootstelling ten gevolge van de Nederlandse toelatingen.
- Ondertussen commentaar op Henry et al studie door Cresswell en Thompson, belangrijkste commentaar 'uitkomst van het model hangt erg af van inputparameters'
- Henry et al heeft aangegeven dat er nog verdere validatie nodig is voor dit soort modellen in de toelatingsbeoordeling gebruikt kunnen worden
- Europese Commissie heeft EFSA opdracht gegeven de twee Science onderzoeken te bestuderen
- Uitkomst: EFSA concludeert dat in sommige gevallen de geteste concentraties relevant zijn voor veldconcentraties in Europa, maar dat meer data nodig zijn om een definitieve conclusie te kunnen trekken over gedragseffecten bij subletale blootstelling van foeragerende bijen aan veldrelevante doseringen van neonicotinoiden

Wat zeggen de rapporterende lidstaten over de artikelen en beïnvloedt dit de beoordeling van de werkzame stoffen **Actie** ^{5.1.2.e} / ^{5.1.2.e} **hier lopen politieke ontwikkelingen**

^{5.1.2.a}): hier heeft Ctgb geen statement van. De ^{5.1.2.a} regering heeft tegen het advies van toelatingsautoriteit ^{5.1.2.a} de zaadbehandeling van thiamethoxam in koolzaad ingetrokken; door de rechter is onlangs het bezwaar van Syngenta hierop afgewezen. Hier is een kamerbrief over gestuurd.

^{5.1.2.a} : Eind april heeft ^{5.1.2.a} een (niet openbaar!) advies opgesteld over de Henry en

Whitehorn studies. ^{5.1.2d} vindt dat er met deze studies geen bewijs geleverd is voor een link tussen de achteruitgang van bijen en het gebruik van neonicotinoiden. Maar ze vinden ook dat het nodig is de risico's van (alle) neonicotinoiden te herbeoordelen in het licht van de nieuwe studies, voor honingbijen maar vooral voor andere bestuivers. Of ze dit nu (snel) gaan doen en of ze in de tussentijd toelatingen intrekken of aanpassen, staat niet in het advies dat ^{5.1.2e} doorstuurde. ^{5.1.2a} vindt ook dat het beoordelingskader aangepast moet worden, wat natuurlijk al in gang gezet is; dat suggereert dat ze daar mogelijk op willen wachten?!

^{5.1.2a} had het advies opgesteld voor de SCFCAH besproken, mogelijk dat daaruit het mandaat gekomen is om de zaadbehandelingen van imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin te herbeoordelen op EU niveau (^{5.1.2e} weet jij dat?).

Antwoordvoorstel: EFSA voert momenteel in opdracht van de Europese Commissie een herbeoordeling uit van de risico's voor bijen van de Europees toegelaten zaadbehandelingen van imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin. De nieuwe artikelen worden hierin meegenomen.

Waarom verbiedt het Ctgb/Staatsecretaris deze middelen niet uit voorzorg?

- Ctgb concludeert: geen aantoonbaar verband tussen de NL toelatingssituatie en de in de studies toegepaste doseringen waarbij effecten geconstateerd zijn: per direct ingrijpen is momenteel niet gerechtvaardigd.
- NL kan volgens Verordening alleen ingrijpen in lopende toelating bij ernstig risico's mens, dier en milieu die niet kunnen worden bestreden met risico mitigerende maatregelen.
- Zware bewijslast nodig; geen aantoonbaar verband tussen bijensterfte in NL en toelatingssituatie in NL.

Zijn de uitkomsten van het onderzoek van toepassing op andere toepassingen van neonicotinoiden?

- Niet bekend of onderzochte effecten ook bij andere neonicotinoïden op kunnen treden.
- Grote verschillen in toxiciteit en halfwaardetijd tussen neonicotinoïden.
- Herbeoordeling in 2011: voor drie meest acuut toxische neonicotinoïden zijn waar nodig aanvullende maatregelen

Commented ^{5.1.2e}, ^{5.1.2e} weet jij hier wellicht meet details? Zo ja, hoe nemen we dit op in de Q&A?

getroffen (oa restricties op toepassingsperiode (voor/na de bloei), wachttijden bij-aantrekkelijke volggewassen).

- Andere in NL toegelaten neonicotinoïden zijn ten minste een factor duizend minder toxisch voor honingbijen bij acute blootstelling.
- De EFSA zal het aspect verschil tussen neonicotinoïden ook meenemen in hun reactie en heeft inmiddels besloten voorlopig alleen de drie meest toxische stoffen te beoordelen
- Nederland volgt EU-lijn.

Imidacloprid is niet meer toegelaten als zaadbehandeling in voor bijen en hommels aantrekkelijke gewassen. Kan het gebruik van imidacloprid in Nederland als zaadbehandeling van voor bijen aantrekkelijke gewassen in de praktijk 100% worden uitgesloten?

- Per 1 januari 2012 is een middel op basis van imidacloprid ingetrokken voor zaadbehandeling van mais (voor bijen aantrekkelijk gewas).
- Heeft nog aflever/opgebruiktermijn tot resp. 1 juli 2012 en 1 juli 2013.
- Uit gegevens zaadbedrijven: in 2012 geen afzet van zaad behandeld met dit middel.

Imidacloprid is als zaadbehandeling in Engeland toegelaten in koolzaad (voor bijen aantrekkelijk gewas). Kan de Staatssecretaris uitsluiten dat NL telers dit met imidacloprid behandeld zaad gebruiken?

- Zaad behandeld met een coatingsmiddel dat is toegelaten onder de Verordening 1107 kan conform artikel 49 van diezelfde Verordening vrij verhandeld worden binnen de gehele EU.
- Nederland dient daarom in de commentaarronde, die wordt gevoerd vóór de toelating van dat middel, daar actief kritisch in zijn.
- Als Nederland wetenschappelijk kan aantonen dat dit een ernstige bedreiging vormt voor mens, of dier, of milieu dan zal Nederland c.q. het Ctgb de procedure volgen in artikel 49 lid 2 en daarmee de import van behandeld zaad kunnen blokkeren.

Commented [5128]: 5.1.2.e kun jij checken of de engelse toelating onder 91/414 is afgegeven en dat we daarvan dus nog geen gebruik in NL te vrezen hebben? Zo ja dan is het handig om dat toe te voegen denk ik!

- Overigens lopen er per eind april 2012, binnen de EU geen zonale aanvragen voor zaadcoatingsmiddelen op basis van thiamethoxam.

Commented [512]: 5.1.2.e Of/en imidacloprid?

Imidacloprid is ook toegelaten in bloeiende gewassen zoals appels en peren. Deze gewassen zijn aantrekkelijk voor bijen en hommels. Hoe is dit mogelijk gezien de effecten op bijen?

- Herbeoordeling Neonicotinen 2011: gebruiksvoorschriften waar nodig aangescherpt (Kamer geïnformeerd).
- Gebruik veilig mits alle gebruiksvoorschriften worden nageleefd.
- Toepassing tijdens en ruim voor de bloeiperiode is niet toegestaan.

Hoe wordt gegarandeerd dat de gebruiksvoorschriften worden nageleefd?

- Toezegging publicatie lijst aantrekkelijke gewassen is conform toezegging aan de TK gerealiseerd.
- De nieuwe lijst bijen aantrekkelijke gewassen en definities van de termen bloei en bloeiend gewas is gepubliceerd op de website van zowel Ctgb als NVWA.
- *NVWA heeft aangekondigd om in 2012 extra te controleren op het naleven van voorschriften bij gebruik van neonicotinen, waaronder de bloembollenteelt.*
- *Voorafgaand aan de controles heeft overleg over belang en uitvoerbaarheid voorschrift met de bloembollensector plaats gevonden.*
- *De juiste toepassing van neonicotinen is als extra aandachtspunt opgenomen in de toepassingscontroles in de vollegrond.*

Deze middelen mogen ook door hobbytuinders worden gebruikt? Hoe weet je zeker dat deze niet op gebied gewasbescherming geschoolde personen de gebruiksvoorschriften opvolgen?

- *Voor deze doelgroep worden aangepaste, eenvoudig te begrijpen, voorschriften opgesteld.*
- *Over aanvullende acties wil ik in het NAP nader op ingaan.*

Specifieke vragen bij Science onderzoek over thiamethoxam (Henry et al.):

Thiamethoxam wordt in Nederland voor zaadbehandeling gebruikt in voor bijen aantrekkelijke gewassen zoals mais en erwten, wat betekent dit onderzoek voor de toelating? Gaat het Ctgb deze toelatingen intrekken?

- Nee, omdat de gebruikte dosering in de studie hoger is dan wat in NL te verwachten is, en omdat in langjarige studies blootstelling aan wel realistische situaties geen onacceptabele effecten laat zien.

Ctgb zegt in haar reactie dat de situatie in het onderzoek afwijkt van de Nederlandse situatie? Waarop is dit gebaseerd?

- Op een vergelijking tussen de testdosering en residumetingen in nectar en pollen van relevante gewassen. EFSA heeft deze vergelijking ook gemaakt voor alle zaadbehandelingen in de EU: de testdosering was 55 ppb, ongeveer 10x hoger dan de hoogst in EU te verwachten concentratie in nectar.

Hoe weet het Ctgb zeker dat de concentratie waaraan de bijen in Nederland worden blootgesteld wel veilig is?

- Er zijn residumetingen gedaan in relevante gewassen en bovendien langjarige effectstudies met bijenvolken.

Kan gegarandeerd worden dat in de praktijk toch niet die situaties zullen optreden?

- Ctgb stelt dat het blootstellingsregime in dit onderzoek een erg worst case is. Zelfs in het geval dat professionele imkers hun bijenvolken specifiek inzetten op bij 'monocultuur' zal zo'n hoge dosering niet optreden, omdat de geteste concentratie veel hoger is dan wat er in NL kan voorkomen.

Artikel Lu et al. (2012):

Effect residuen imidacloprid in voeding voor bijen (maïssuikerwater) op Colony Decline Disorder als gevolg van zaadbehandeling.

Wat betekent dit onderzoek voor de toelating van imidacloprid in NL?

- in NL geen toelating van imidacloprid als zaadbehandeling in bij-aantrekkelijke gewassen
- dosering niet relevant voor huidige Nederlandse toelatingen imidacloprid;
- High fructose corn sirup (HFCS) die NL imkers aanwenden is niet afkomstig uit NL maïs maar uit USA of Argentinië
- Er zijn geen aanwijzingen dat het gebruik van HFCS in NL ooit schade heeft veroorzaakt
- studieopzet is onduidelijk. Methoden en conclusies onduidelijk.
- blootstellingsniveau en –duur veel te hoog om relevant te zijn voor NL situatie

EFSA PPR Panel Scientific Opinion

Wat gaat NL doen met de EFSA PPR Panel Scientific Opinion (Scientific Opinion on the science behind the development of a risk assessment of Plant Protection Products on bees (Apis mellifera, Bombus spp. and solitary bees))?

- De wetenschappelijke opinie van de EFSA risicobeoordeling bijen is gepubliceerd
- opinie is bedoeld als ondersteuning voor de ontwikkeling van een nieuw guidance document
- Nederland doet mee in de werkgroep die de opinie tot guidance document gaat omvormen.

EFSA draft guidance document

Wat gaat NL doen met het draft EFSA guidance document on risk assessment of Plant Protection Products on bees (Apis mellifera, Bombus spp. and solitary bees))?

- op basis van de wetenschappelijke opinie draft guidance document geschreven
- tot half oktober commentaarperiode; definitieve document naar verwachting eind 2012 gepubliceerd
- Risicobeoordelingsschema's voor honingbijen en voor hommels en solitaire bijen worden voorgesteld. Zijn nog niet volledig ingevuld.
- document is nog niet geschikt om reeds toe te passen.

- Ctgb maakt gebruik van huidige beschikbare, Europees geharmoniseerde richtlijnen

Onderzoek EU ombudsman

Bron:

<http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/caseopened.faces/en/11407/html.bookmark>

Wat gaat NL doen met uitkomsten onderzoek door de Europese ombudsman om te kijken of de Europese Commissie meer had moeten doen / moet gaan doen tegen bijensterfte?

- Is allereerst een zaak voor de Europese Commissie. Mocht dit leiden tot een koerswijziging van de Europese Commissie dan zal NL deze EU-lijn in deze volgen.

Buiten reikwijdte verzoek

Reactie op artikelen tav Neonicotinoiden (landbouwgif tast hersenen aan) (32372-90)

Is het Ctgb/staatsecretaris bewust van de effecten op de hersenen van neonicotinoiden?

- Ja, de effecten van neonicotinoiden zijn zeer uitvoerig in kaart gebracht.
- Van alle toegelaten neonicotinoiden is een volledig toxicologie dossier beschikbaar en bestudeerd. Dit dossier omvat een grote

hoeveelheid proefdierstudies waarmee mogelijke effecten in kaart worden gebracht.

- Ook de effecten op de hersenen/zenuwstelsel zijn in kaart gebracht en de huidige EU normen voor veilige voedselinname (ADI) zijn onder andere op deze effecten gebaseerd.

Zijn de effecten gevonden in de nieuwe studies meegenomen in de risicobeoordeling door het Ctgb?

- De resultaten van de studie van Kimura-Kuroda geeft een kwalitatieve onderbouwing van de reeds bekende effecten van neonicotinoiden op de hersenen in vergelijking met de effecten van nicotine.
- Met deze effecten wordt in de Europese beoordeling al rekening gehouden: de effecten van neonicotinoiden voor de mens zijn in kaart gebracht met proefdierstudies en de huidige EU normen zijn op deze effecten gebaseerd.

Geven de nieuwe studies aanleiding tot het aanpassen van de EU normen voor neonicotinoiden?

- Nee, de nieuwe studies zijn niet geschikt voor het afleiden van EU normen. De nieuwe studies betreffen studies met buiten het lichaam gekweekte cellen van ratten en hebben tot doel om het mechanisme achter de effecten te achterhalen.
- Extrapolatie van buiten het lichaam gekweekte cellen naar effecten op een volledig menselijk lichaam is niet mogelijk omdat de giftigheid (toxiciteit) ondermeer bepaald wordt door de beschermingsmechanismen van het lichaam zoals afbraak in het lichaam.

Is het nodig om de EU normen tot duizend keer scherper te stellen zoals door de onderzoekers Tennekes en van der Sluijs wordt bepleit?

- Nee, de studie met buiten het lichaam gekweekte hersencellen van ratten is niet te extrapoleren naar de mens
- en geeft geen aanleiding om de EU normen (grenswaarden) ter discussie te stellen.
- Het onderzoek bevat immers geen gegevens over grenswaarden.

Is er een risico voor de consument bij het consumeren van voedselproducten die behandeld zijn met neonicotinoiden zoals Van der Sluijs en Tennekes aangeven?

- Nee, er is geen reden om op basis van dit onderzoek de EU normen voor veilige voedselinname ter discussie te stellen
- daarbij overschatten Van der Sluis en Tennekes de inname van imidacloprid via voedsel.

Herbeoordeling neonicotinoiden: hoe zat dat ook alweer?

- Het Ctgb heeft deze herbeoordeling uitgevoerd hierover medio 2011 gerapporteerd naar de Staatssecretaris van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.
- drie neonicotinoiden bekeken in de herbeoordeling, namelijk imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin (+fipronil, geen neonicotinoïde)
- De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd (TK.....)
- 55 toegelaten middelen opnieuw beoordeeld.
- Bij 14 gewasbeschermingsmiddelen is het WGGA aangepast.
- In al deze gevallen is door de toelatinghouder een wijziging aangevraagd van het wettelijk gebruiksvoorschrift en gebruiksaanwijzing waarmee bij gebruik volgens voorschrift de risico's voor bijen aanvaardbaar zijn.

Artikelen Pettis et al

Waarom doet het Ctgb niets met de uitkomsten van het onderzoek van Alaux et al (2010) en Pettis et al (2012)?

- studies bekijken de relatie tussen infectiegraad met Nosema en blootstelling aan imidacloprid
- geïsoleerde met imidacloprid behandelde bijen hebben meer Nosema sporen in vergelijking met bijen in controle.
- op volkniveau geen relatie te vinden.
- meeste gebruikte doseringen zijn hoger dan de concentraties die in Nederland toegelaten middelen verwacht worden, zeker voor een lange-termijn blootstelling.

- gebaseerd op de conclusies van dit artikel, met name het feit dat er op volkniveau geen relatie te vinden is, geen reden om herbeoordeling neonicotinoïden te herzien.

Artikel van Tennekes

Waarom neemt het Ctgb het effect dat wordt beschreven in het artikel Tennekes et al niet mee in haar risicobeoordeling?

- Artikel heeft geen consequenties voor de reeds afgeronde herbeoordeling van de neonicotinoïden, omdat deze herbeoordeling niet slechts op een eerste tier risicobeoordeling gebaseerd is, maar op studies die de langetermijneffecten van een meer realistische blootstellingssituatie onderzoeken.

Nadere uitleg bij het begrip 'tier':

In de toelatingsprocedure wordt gewerkt met een stappensysteem: eerste en indien nodig hogere 'tiers'. Indien op basis van kortdurende laboratoriumstudies met individuele bijen schadelijke effecten niet kunnen worden uitgesloten (eerste tier), worden meer realistische studies gevraagd (hogere tier).

- Deze of hogere tier studies zijn realistischer omdat ze bijvoorbeeld langer duren, meer parameters dan mortaliteit testen, en/of de effecten op hele bijenvolken onderzoeken in plaats van op individuen, en overstemmen daarom de eerste tier studies.
- Voor de stoffen die herbeoordeeld zijn voor risico's voor bijen, kan een risico niet worden uitgesloten in de eerste tier. De conclusies van de herbeoordeling zijn daarom gebaseerd op hogere tier studies. Deze omvatten chronische laboratoriumtesten, testen naar gedragseffecten en een groot aantal meer realistische studies met bijenvolken (tunneltesten en veldtesten).

- Er zijn studies aanwezig waarin de blootstellingsduur van de bijenvolken realistisch was voor de te verwachten blootstellingsduur bij praktijkgebruik van de stoffen.
- Uit de hogere tier studies is geconcludeerd dat geen schadelijke effecten verwacht worden op bijenvolken op de lange termijn. Deze resultaten wijzen er op dat de door de auteurs beschreven effecten in de praktijk niet een zodanige rol spelen dat geconcludeerd kan worden dat dit tot schadelijke lange termijn effecten zal leiden.
- Los daarvan is het Ctgb in principe gehouden is aan beoordelingsmethodieken die in Europees verband vastgesteld worden en kan daarom niet zomaar zelf nieuwe methodieken zoals die hier voorgesteld per direct toepassen.

VN artikel: Alweer dubieuze deskundigen: passage over massale acute sterfte in Slovenie:

Wat doet NL om acute sterfte tijdens inzaai maïs te voorkomen?

- Het Ctgb heeft reeds in 2010 de eisen voor het zaaien van met insecticiden behandelde maïs verscherpt na incidenten in andere landen. De gebruiksvoorschriften zijn per 1 januari 2010 aangepast.
- In Nederland is overigens nooit acute sterfte van bijen gemeld tijdens en na/tijdens het uitzaaien van de behandelde maïs.

Actie vroege vogels/PvdD bij WUR afgelopen zaterdag; ging breder dan bijen. **'Alle landbouwgif moet weg'**.

- Gewasbeschermingsmiddelen worden in EU/NL alleen toegelaten wanneer sprake is van aanvaardbare effecten op mens, dier en milieu bij gebruik volgens voorschrift.
- NL kan volgens Verordening alleen ingrijpen, in lopende toelating als middel bij ernstig risico's mens, dier en milieu die niet kunnen worden bestreden met maatregelen.
- Zware bewijslast nodig; geen aantoonbaar verband tussen bijensterfte in NL en toelatingssituatie in NL.

Verder wordt in de open brief aan ^{5.1.2.e} gesteld dat het ministerie van EL&I en het Ctgb haar besluiten baseert op onderzoek van Wageningen UR.

- De toelating is gebaseerd op een uitgebreid dossier dat door de fabrikant volgens zeer strenge EU-richtlijnen moet worden opgesteld.
- Nieuw relevant (peerreviewed) onderzoek, ongeacht de herkomst door de EU beoordeeld op relevantie voor lopende toelatingen. Europa en NL wegen dus ook ander onderzoek mee in toelating.
- Het Ctgb is aangehaakt in Europese en internationale kennis fora. Niet alleen bij Wageningen UR dus.

Onderwerp 1. BIJEN

b) literatuuronderzoek

Wat is de conclusie het literatuuronderzoek Neonicotinoïden en fipronil en sterften van bijen en bijenvolken?

- Per brief uw Kamer gemeld (d.d. 27 maart 2012)
- Hoofdconclusie: Geen aanwijzing dat de huidige toegepaste toelatingsbeoordeling belangrijke wetenschappelijke gegevens gemist heeft.

Hoe staat het met de aanbevelingen van het literatuuronderzoek?

- Rapport is verstuurd naar Europese Commissie. CIE verzocht om Europese aanpak van de aanbevelingen.
- Nefyto en Ctgb zijn verzocht te bezien wat de mogelijkheden zijn om bepaalde gegevens uit het toelatingsdossier peer reviewed te publiceren.
- Onderzoek naar de rol van oppervlaktewater als blootstellingsroute voor bijen aan neonicotinoïden in onderzoeksprogrammering van 2013 opgenomen.

Onderzoek over bijensterfte en neonicotinoïden en de discussie tussen UvU en WUR

Wat hebt u gedaan om de onderzoekers van de Universiteit van Utrecht bij het literatuuronderzoek naar bijensterfte en neonicotinoïden te betrekken?

- Op 16 mei jl heb ik u hierover per brief geïnformeerd:
 - Wageningen UR meldt mij te hebben gesproken met de onderzoekers van Universiteit Utrecht
 - Onderzoekers van Universiteit Utrecht geven aan geen bemoeienis te willen hebben met het literatuuronderzoek
 - Schriftelijke reactie van Utrecht op een deel van het conceptrapport. Die reactie is verwerkt in definitief rapport.

- Ik betreur dat de wetenschappers van inzicht blijven verschillen.

Kent u de klacht van de heer ^{5.1.2.e} bij de Raad van bestuur van Wageningen UR over het literatuuronderzoek

- Ja, op 16 mei jl heb ik hierover per brief geïnformeerd.
 - Raad van bestuur van Wageningen UR heeft mij desgevraagd gemeld dat deze klacht ongegrond is verklaard.
 - Ik heb hiervan kennis genomen, maar laat dit aan de wetenschappelijke wereld en interfereer niet.

Hoe staat het met de toezegging Stas aan Tweede Kamer om bepaalde gegevens uit het toelatingsdossier peer reviewed te publiceren in wetenschappelijk tijdschriften i.o.m. de toelatinghouders?

- Deze actie is niet aan de toelatingsautoriteit Ctgb maar aan de toelatinghouders (eigenaar van de betreffende studies),

Commented [^{5.1.2.e}]: ^{5.1.2.e} weet jij hoe het hiermee staat? Ook iom juristen vanwege propamocarb uitspraak?